

Sprawozdanie

Konferencja Naukowa nt. „Konstytucjonalizm w państwach anglosaskich”, Kraków 24–25 maja 2012 r.

W dniach 24–25 maja 2012 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie odbyła się konferencja „Konstytucjonalizm w państwach anglosaskich” zorganizowana przez Katedrę Konstytucjonalizmu i Ustrojów Państwowych Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ. W konferencji wzięli udział prawnicy i politolodzy zajmujący się różnorodnymi aspektami ustrojowymi państw anglosaskich – Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Kanady, Związku Australijskiego i Nowej Zelandii. Uczestnicy konferencji reprezentowali jednostki naukowe działające w ramach różnych ośrodków akademickich: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie oraz Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie.

Uczestników powitał prof. dr hab. Andrzej Zięba, kierownik Katedry Konstytucjonalizmu i Ustrojów Państwowych UJ. Otwarcia konferencji dokonał prof. dr hab. Andrzej Mania, prorektor UJ ds. dydaktyki oraz prof. dr hab. Bogdan Szlachta, dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ.

W pierwszym dniu konferencji obrady prowadzone były w ramach trzech paneli dyskusyjnych. Odbyły się one w sali im. M. Bobrzyńskiego Collegium Maius. Panelowi pierwszemu przewodniczył prof. dr hab. Marian Grzybowski. Obrady rozpoczęły się od referatu prof. dr hab. Andrzeja Zięby pt. *Struktura i źródła konstytucji materialnej Zjednoczonego Królestwa*. Wystąpienie prof. dr hab. Wawrzyńca Konarskiego dotyczyło historii ustrojowej Republiki Irlandii *Rodowód i ewolucja konstytucjonalizmu irlandzkiego*. Elementom brytyjskiego prawa wyznaniowego poświęcony został referat dr hab. Tadeusza J. Zielińskiego pt. *Prawa i powinności monarchy brytyjskiego wobec religii urzędowej i Kościołów państwowych*. Przedmiotem wystąpienia

mgr Marty Przygody była natomiast problematyka praw człowieka w referacie *Materia praw człowieka w brytyjskich projektach konstytucji formalnej*.

Obrady w ramach panelu drugiego prowadził prof. dr hab. Wawrzyniec Konarski. Referat pt. *Dynamiczna równowaga czy antagonistyczna współpraca? Współczesny podział władzy w amerykańskim konstytucjonalizmie* przedstawił prof. dr hab. Ryszard M. Małajny. Problematyce amerykańskiej były też poświęcone trzy kolejne wystąpienia. Dr Paweł Laidler wygłosił referat pt. *Proceduralna i materialna właściwość prawa: XIV poprawka i jej rola w rozwoju amerykańskiego konstytucjonalizmu*. Dr Sebastian Kubas wystąpił z referatem pt. *Ingerencja amerykańskiego sądu konstytucyjnego w proces wyborczy. Uwagi na tle orzeczenia Citizens United v. Federal Election Commission (2010)*. Dr Krzysztof Zwierzchowski zajął się natomiast instytucją referendum stanowego w procesie stanowienia konstytucji stanowych w USA.

W obradach prowadzonych w trakcie panelu trzeciego, którego moderatorem był prof. dr hab. Ryszard M. Małajny, obecne były wątki historyczne. Dr Grzegorz M. Kowalski zaprezentował referat pt. *Konstytucjonalizm anglosaski w polskiej literaturze prawniczej XVIII w.*, z kolei wystąpienie dr. Bartosza Włodarskiego dotyczyło Szkoły Nauk Politycznych UJ – jednostki naukowo-dydaktycznej, której działalność przypadła głównie na okres dwudziestolecia międzywojennego. Miało ono tytuł: *Problematyka anglosaska w wykładach Szkoły Nauk Politycznych UJ*. W ramach panelu trzeciego znalazły się ponadto wystąpienia mgr. Mateusza Kolaszyńskiego pt. *Status ustrojowy służb specjalnych w brytyjskim porządku państwowym* oraz dr. hab. Andrzeja Bryka pt. *Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych Ameryki a wojna kultur*.

W drugim dniu konferencji obrady toczyły się w ramach czterech paneli dyskusyjnych. Odbyły się one w sali konferencyjnej Collegium Novum oraz w Sali Posiedzeń Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ. Obrady panelu czwartego prowadził prof. dr hab. Andrzej Zięba. Pierwszym prelegentem był dr hab. Jan Lencznarowicz, którego wystąpienie dotyczyło źródeł konstytucjonalizmu australijskiego (tytuł: *Geneza konstytucji Związku Australijskiego*). Dr Aleksander Dańda wygłosił referat pt. *Ewolucja pozycji ustrojowej generalnego gubernatora w dominiach brytyjskich*. Mgr Justyna Eska przedstawiła niektóre problemy konstytucjonalizmu nowozelandzkiego w referacie poświęconym elementom modelu westminsterskiego w porządku konstytucyjnym Nowej Zelandii. Natomiast mgr

Dorota Rajca zajęła się niektórymi aspektami australijskiego porządku terytorialnego, przedstawiając referat: *Status ustrojowy terytoriów w Związku Australijskim*.

Obradom panelu piątego przewodniczyła dr hab. Marta Kijewska-Trembecka. W wystąpieniach dominowała problematyka konstytucjonalizmu brytyjskiego. Dr hab. Piotr Mikuli przedstawił referat pt. *Problematyka ratyfikacji i implementacji umowy międzynarodowej w systemie ustrojowym Zjednoczonego Królestwa*. Dr Tomasz Wiecech wystąpił z referatem pt. *Wpływ ustawy wyznaczającej kadencję parlamentu (Fixed-term Parliaments Act, 2011) na brytyjski system rządów*. Wystąpienie dr. Janusza Karpa dotyczyło problematyki praw społecznych (*Prawa społeczne w doktrynie konstytucjonalizmu anglosaskiego*). Z kolei dr Przemysław Biskup zaprezentował referat pt. *Doktryna suwerenności Parlamentu a europejskie procedury decyzyjne w świetle European Union Act 2011*.

Obrady panelu siódmego, moderowanego przez dr. Grzegorza M. Kowalskiego, otworzył dr Krzysztof Winkler wystąpieniem pt. *Relacje pomiędzy państwami Wspólnoty Narodów zgodnie z postanowieniami Statutu Westminsterskiego*. Dr Tomasz Soroka przedstawił referat pt. *Quebecka lekcja dla Szkocji. Prawne podstawy organizacji referendum niepodległościowych w Szkocji i w Quebecu – analiza porównawcza*. Przedmiotem wystąpienia mgr. Wojciecha Golca było tzw. prawo wojenne, a konkretnie *Instytucja martial law w historii ustroju Wielkiej Brytanii*. Z kolei referat mgr Elżbiety Sadowskiej pt. *Obraz władzy lokalnej w brytyjskiej nauce prawa na przełomie XIX i XX w.* dotyczył problematyki samorządowej.

Obrady ostatniego panelu prowadził dr hab. Piotr Mikuli. Rozpoczęły się one referatem dr. Łukasza Jakubiaka pt. *Rozwój instytucji demokracji bezpośredniej w państwach anglosaskich*. Dr hab. Marta Kijewska-Trembecka zaprezentowała referat pt. *Kanadyjska konstytucja 1982 – trzy dekady bez sukcesu ratyfikacyjnego*. W wystąpieniu pt. *Dewolucja w Szkocji i Walii – aktualny stan rozwiązań i perspektywy rozwoju* dr Małgorzata Kaczorowska zajęła się niektórymi aspektami porządku terytorialnego Zjednoczonego Królestwa. Problematyce tej poświęcony był także referat dr Beaty Kosowskiej-Gąstoł pt. *Wpływ dewolucji na brytyjskie partie polityczne ze szczególnym uwzględnieniem zmian zachodzących w Szkocji*.

W konkluzji warto podkreślić, że konferencja „Konstytucjonalizm w państwach anglosaskich” stworzyła okazję do wymiany poglądów naukowców

koncentrujących się w prowadzonych badaniach na różnorodnych komponentach systemów politycznych państw anglosaskich. Można mieć nadzieję, że uczestnictwo w konferencji przyczyni się do pogłębienia współpracy naukowej i skłoni do podejmowania podobnych przedsięwzięć w przyszłości.

Łukasz Jakubiak
(Uniwersytet Jagielloński)